

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської
сільської ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Самеах»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса – 2025

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20-21 лютого 2025 року). Редколегія: І.А.Княжева,
Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва,
О.П.Ноздрова, І.С.Артемєєва, П.П.Кинєва. Одеса: Університет
Ушинського, 2025. 225 с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Ірина Анатоліївна
Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри мовної
підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ
Євгенія Василівна Тягнирядно

Відповідальні редактори: кандидати педагогічних наук,
доценти, доценти кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського» Оксана Павлівна Ноздрова, Ірина Олександрівна
Бартенєва

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2025

© Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області, 2025

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква—Op Sameax», 2025

10. Т.В. Прокопенко Реалізація Стратегії збереження здоров'я підлітків в рамках проєкту «Психічне здоров'я - запорука гармонійного розвитку» в Нерубайському академічному ліцеї №1	74
11. Г.В.Рудоманенко Реалізація освітнього проєкту «Наші діти - майбутнє нашої держави» у початковій школі.....	84
12. Я.О. Ніколаєва Інноваційна діяльність педагога на уроках іноземної мови в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	93

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

13. І.А. Княжева, Ю.Є.Крижановська Діяльнісний підхід до формування у дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до явищ суспільного життя.....	101
14.І.С.Артемьєва Професійна готовність майбутніх педагогів до здійснення суб'єкт-суб'єктної взаємодії: сутність феномену.....	107
15. О.П. Ноздрова, К.В.Ноздрова Правова пропаганда як основна сучасна форма правового виховання в умовах інформаційного розвитку українського суспільства.....	113
16. О.П.Ноздрова, Б.Ю.Шевченко Креативність як драйвер особистісної і професійної успішності майбутнього педагога.....	122
17. О.П.Ноздрова, О.В.Олещук Інновації у сучасній освіті – використання кейс-методів на уроках англійської мови.....	127
18. О.П. Ноздрова, В.В. Александрова Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови.....	133
19 О.П.Ноздрова, В.П.Бойко Застосування ігрових технологій навчання для розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи з мовленнєвим порушенням.....	138
20. Г.С. Прокопенко Інноваційні технології на уроках англійської мови як засіб оптимізації навчального	

3.Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 136 с.

4.Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

5.Ісаєва Г. Інтерактивні методи навчання під час вивчення географії в школі. *Географія та основи економіки в школі*. 2004. № 4 С. 43-45.

6.Побірченко Н., Коберник Г. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій. *Початкова школа*. 2014. № 17. С. 8-10.

Прокопенко Тетяна Володимирівна,
*практичний психолог-методист
вчитель основ здоров'я Нерубайського академічного
ліцею № 1
Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської
області*

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ В РАМКАХ ПРОЄКТУ «ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я - ЗАПОРУКА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ» В НЕРУБАЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ №1

Саме в найтемніші моменти ми повинні зосередитися, щоб побачити світло

Аристотель

Просто пам'ятайте, що ви не самотні, насправді ви перебуваєте в дуже звичайній ситуації з мільйонами інших. Ми повинні допомагати один одному і продовжувати прагнути до досягнення наших цілей

Майк Морено

Вступ. На сучасному етапі розвитку освіти особливо актуальним є принцип гармонійного розвитку особистості, що забезпечує психічне благополуччя та добробут як окремої особистості так і суспільства в цілому.

Війна – це важке випробування для кожної людини, особливо для підлітків, чия психіка ще формується та є особливо вразливою. Умови воєнного часу створюють безліч стресових ситуацій, які можуть негативно вплинути на фізичне та психологічне здоров'я підлітків. Важливо розуміти особливості впливу війни на підлітковий організм та знати ефективні стратегії збереження здоров'я в таких умовах.

Війна для підлітків — це не лише фізична небезпека, а й глибокий емоційний досвід, який може перетворитися на хронічний стрес. У цій ситуації молодь може стикатися із втратою близьких, змушена адаптуватися до нових умов життя в евакуації чи на окупованих територіях, відчуває постійний страх через обстріли та тривожність за своє майбутнє.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні ми хочемо акцентувати увагу на особливостях впливу війни на підлітків:

Психологічні: тривожність, страх, панічні атаки, депресія, розлади сну, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), агресивність, відчуття провини або сорому, втрата інтересу до звичних занять, труднощі з концентрацією та навчанням.

Фізичні: головні болі, болі в животі, втома, втрата апетиту або переїдання, проблеми зі сном, зниження імунітету.

Соціальні: ізоляція, замкнутість, конфлікти з однолітками та батьками, залежність від гаджетів або психоактивних речовин [1].

Збереження здоров'я підлітків у воєнний час потребує комплексного підходу, який включає психологічну підтримку, фізичне здоров'я та соціальну адаптацію. Тому перед педагогічним колективом та соціально-психологічною службою Нерубайського академічного ліцею № 1 постають наступні питання психологічної підтримки:

➤ **Створення безпечного простору:** Підліток повинен відчувати себе в безпеці, мати місце, де він може відпочити та розслабитися. Важливо обмежити споживання новин та інформації, яка може викликати тривогу.

➤ **Нормалізація реакцій:** Важливо пояснити підлітку, що його реакції на стрес є нормальними в умовах війни. Не потрібно соромитися своїх почуттів або боятися звернутися за допомогою.

➤ **Спілкування та підтримка:** Батьки та інші дорослі повинні бути відкритими до спілкування з підлітком, слухати його переживання та підтримувати його емоційно. Важливо пояснювати ситуацію відповідно до віку та допомагати підлітку зрозуміти свої почуття.

➤ **Методи релаксації:** Навчання підлітка простим методам релаксації, таким як глибоке дихання, відновлювальні вправи, медитація або йога, може допомогти знизити рівень стресу та тривожності.

➤ **Звернення за професійною допомогою:** Якщо підліток переживає важкі емоційні стани, такі як депресія, панічні атаки або ПТСР, необхідно звернутися за допомогою до психолога або психотерапевта.

Стратегія організації роботи у Нерубайському академічному ліцеї № 1 щодо зниження рівня тривожності, розвитку навичок саморегуляції та підвищення рівня стресостійкості передбачає комплексний підхід, орієнтований на всіх учасників освітнього процесу: учнів, педагогів і батьків. Ми

презентуємо етапи Стратегії щодо збереження здоров'я особистості, які ми реалізовували у нашому закладі.

Етап стратегії	Мета	Заходи та активності
1. Діагностичний етап	Виявлення рівня тривожності, стресостійкості та особливостей саморегуляції учасників процесу	- Анкетування та тестування учнів, педагогів і батьків для визначення рівня тривожності та стресостійкості. - Індивідуальні бесіди для виявлення основних джерел стресу та тривожності. - Аналіз соціально-психологічного клімату в класах.
2. Корекційно-розвивальний етап	Розробка і реалізація програм для розвитку саморегуляції та стресостійкості	- Індивідуальні плани підтримки для учнів і педагогів з високим рівнем тривожності. - Групові тренінги: "Як подолати тривожність", "Саморегуляція та контроль емоцій". - Арт-терапія: техніки малювання, музична терапія. - Майндфулнес-практики (дихання, медитація). - Ігрові вправи для молодших учнів та практики управління емоціями для старшокласників.
3. Профілактично-просвітницький етап	Навчання учасників методам управління емоціями, стресостійкості та здорової комунікації	- Тренінги для учнів: "Як подолати тривогу перед іспитами", "Техніки розслаблення". - Семінари для батьків: "Підтримка дитини у стресових ситуаціях". - Тренінги для педагогів: "Методи подолання вигорання".

		- Розповсюдження інформаційних матеріалів: плакати, брошури, онлайн-ресурси з рекомендаціями.
4. Створення комфортного психологічного середовища	Зниження стресу через організацію сприятливих умов для навчання і роботи	- Створення зон релаксації в закладі освіти: куточки з пуфами, заспокійлива музика. - Оформлення класів у спокійних кольорах. - Впровадження "перерв для відпочинку": короткі вправи на розслаблення, дихальні техніки.
5. Підсумковий етап і моніторинг результатів	Оцінка ефективності заходів та корекція стратегії відповідно до потреб	- Повторне тестування для оцінки змін рівня тривожності та стресостійкості. - Зворотний зв'язок від учасників для аналізу ефективності методів. - Коригування підходів та методів відповідно до отриманих результатів.

Наприклад, вправа «Хмарочос» чи «Будуємо хмарочос».

Мета: згуртування колективу, відпрацювання навичок роботи в групі і вміння знаходити собі місце в груповій роботі.

Хід вправи: клас об'єднується у декілька груп. Завдання: за 5 хвилин побудувати вежу, яка повинна бути якомога вище і яка мала простояти хоча б хвилину. Не можна використовувати стільці, столи, інші предмети, людей, тільки надані матеріали.

Обговорення. Варіанти запитань: Що допомагало групі виконувати завдання? Що заважало? Чи прислухалась група до ваших особистих пропозицій? Що потрібно робити, щоб досягти кращих результатів?

Вправа «Ті, хто...»

Мета: Емоційна розрядка, розвиток групової згуртованості.

Хід вправи: роблять крок вперед ті, хто любить солодке; піднімають праву руку ті, у кого є собака; присідають ті, кому подобається грати у футбол, і тому подібне. Після закінчення вправи пропонується взятися за руки всім, хто є учнем класу. При цьому ведучий вправи підкреслює, як багато спільного у учасників.

Ведучий вправи: підтримуйте один одного, допомагайте, намагайтеся побачити в кожному з однокласників щось хороше і тоді у вас все вийде

Вправа «Зламаний телефон»

Мета: продемонструвати учасникам процесу як може викривлятися інформація в процесі комунікації, що може бути причиною конфлікту.

Хід вправи: ведучий вправи обирає добровольців – «листонош» (5–7 учнів), які виходять з приміщення і чекають, коли їх покличуть. В цей час іншим учасникам пояснюються правила гри. Вони мають уважно слухати розповіді «листонош», не роблячи їм підказок.

Запрошується перший «листоноша» і ведучий зачитує йому текст, який «листоноша» має запам'ятати та передати наступному «листоноші» (якомога точніше), а той наступному. Після того, як останній «листоноша» переповість отриману інформацію, ведучий знову зачитує той самий текст.

Варіант тексту: «Чоловік, що переїхав жити до міста, пише лист на батьківщину: «Привіт, брате! Я пишу повільно, бо пам'ятаю, що ти не умієш читати швидко. У мене все добре. У будинку, де я оселився, є пральна машина, тільки дивна. Я завантажив в неї одяг, смикнув за ланцюжок... почалося бурління... і раптом все зникло. На цьому тижні погода стоїть добра – дощ йшов лише двічі: спочатку три дні, потім чотири дні. У дружини скоро народиться дитина, але ми ще поки не знаємо – хлопчик чи дівчинка, так що поки незрозуміло –

станеш ти дядьком чи тіткою. До побачення. Твій старший брат. P.S. Я хотів надіслати тобі в листі трохи грошей, але вже заклеїв конверт».

Обговорення. Варіанти запитань: Що відбувалося з інформацією, яка передавалася учасникам в ході вправи? Що було причиною отриманого в кінці вправи результату?

Чому інформація змінювалася? Що впливало на процес передачі інформації?

Як цю вправу можна пов'язати з темою нашого заняття?

До чого може призвести така ситуація в реальному житті?

Чи відбувалося щось подібне в нашому класі

Вправа «Усмішка»

Мета: сприяти позитивному завершенню заняття.

Хід вправи: Всі учасники беруться за руки и «передають» усмішку по колу: кожен учасник повертається до сусіда зліва (потім справа) і бажаючи щось приємне, усміхається.

Вправа «Місток»

Мета: Гра спрямована на тренування взаєморозуміння дітей.

Хід вправи: проводимо на підлозі дві паралельні лінії на відстані 30 см. Це міст, під ним далеко внизу – швидка гірська річка.

Назустріч одна одній на міст ступають по одній людині. Не користуючись мовою, необхідно зрозуміти один одного, що вам потрібно розійтися і, не наступивши при цьому на лінію, пройти кожному у своєму напрямку.

Наступити на лінію - значить зірватися вниз.

Працюють діти парами зі зміною партнерів. Відповідають на питання : «З ким у грі почувалися надійно і впевнено?».

У грі яскраво виявляється спрямованість взаємин. Високо цінується бажання й уміння безкорисно допомагати іншим.

Вправа «По команді – шикуйсь!»

Мета: Ця гра спрямована на адаптацію дитини в новому колективі і на згуртування класу.

Хід вправи: Граємо у виконання команд. Головна вимога- швидкість. Отже, вишикуйтеся в колону або в шеренгу:

- за іменами за алфавітом;
- за прізвищами за алфавітом;
- за зростом;
- за кольором волосся, починаючи з темного;
- за кольором очей, починаючи з темноокого тощо

Вправа «Стати іншим»

Мета: Гра має корекційний ефект, удосконалює комунікативні навички. Ролі добираються індивідуально кожному (з метою корекції поведінки). Можливі два варіанти:

1. Коли в дитини якась риса розвинута погано, їй пропонують грати людей, наділених цією рисою повною мірою (часто своїх антиподів).

2. Отримана роль має небажану рису перебільшувати до абсурду.

Хід вправи: Ви одержуєте роль і відповідаєте на будь-які запитання від імені персонажа. Всі інші-допитливі кореспонденти радіо і телебачення, газет і журналів.

Ролі:

- переможниця конкурсу краси;
- відомий веселун, базіка, блогер;
- дуже серйозна небагатослівна людина, яка не вміє сміятися і жартувати;
- дама-академік, яка зробила важливе відкриття в науці;
- людина-маска без емоцій;
- різка, пряма людина, що не приховує свого невдоволення світом;
- привітна людина, задоволена усім світом і собою.

Вправа «Кольоровий настрій»

Мета: Вправа направлена на розвиток приємних почуттів, оптимістичних емоцій.

Хід вправи: дітям пропонують подивитися на різні предмети (можна одночасно використати кольорові олівці і яскраві предмети) і обрати вподобані предмети.

Під час вправи ведучий ставить такі запитання: З якими образами у вас було пов'язане сприйняття цих кольорів? Як би ви назвали кольори обраного вами предмета? Чи можна сказати, що ваш настрій зараз відповідає цим кольорам? У яких випадках у вас буває настроїв цих кольорів? Тощо

Вправа «Три бажання»

Мета: вправа допомагає розвитку оптимістичного світосприйняття, підвищення емоційного тону.

Хід вправи: кожному учню перед групою потрібно зробити коротке повідомлення за темою: «Якби в мене була в руках золота рибка, які бажання я би попросив її виконати?»

Ведучий може за необхідності (залежно від поставлених завдань) ставити запитання:

- Чи може ваші бажання виконати хтось інший чи це нездійсненна мрія?
- Чи залежить від вас виконання бажання?
- Чи важко було обрати бажання? (У вас їх більше або менше?)

Ведучий робить аналіз відповідей.

Висновки. Війна є надзвичайно важким досвідом для підлітків, чия психіка ще формується. Вона впливає на всі сфери їхнього життя: психологічну, фізичну та соціальну. Підлітки, які переживають війну, можуть відчувати широкий спектр негативних емоцій, від страху та тривоги до депресії та посттравматичного стресового розладу. Важливо пам'ятати, що реакції підлітків на війну є нормальними, і вони потребують підтримки та розуміння.

Збереження здоров'я підлітків у воєнний час – це комплексна задача, яка потребує поєднання різних стратегій. Ключовими аспектами є створення безпечного простору, де підлітки можуть відчувати себе захищеними, нормалізація їхніх реакцій на стрес, активне спілкування та підтримка з боку дорослих, навчання методів релаксації для зниження рівня тривожності, і, звичайно, своєчасне звернення за професійною допомогою у разі необхідності. Педагогічний колектив та

соціально-психологічна служба відіграють важливу роль у наданні цієї підтримки, допомагаючи підліткам впоратися з травматичним досвідом та зберегти своє психічне здоров'я. Важливо пам'ятати, що підлітки – це наше майбутнє, і їхнє благополуччя є запорукою здорового та стійкого суспільства.

Література

1. Бурлачук В. М. Психологічні особливості переживання війни підлітками. *Психологічний журнал*. 2015. Вип. № 3. С. 45-56.
2. Іванова І. П. Вплив війни на психічне здоров'я підлітків. *Вісник психології*. 2018. Вип. № 1. С. 78-89.
3. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: методичні рекомендації. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 52 с.
4. Копитін А. І. Дитяча та підліткова психотерапія : навчальний посібник. Київ : Освіта, 2017. 384 с.
5. Петренко О. В. Стратегії подолання стресу у підлітків в умовах воєнного часу. *Соціальна психологія*. 2020. Вип. № 4. С. 90-102.
6. Організація психологічної допомоги дітям та підліткам, які постраждали від війни [Електронний ресурс] Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/psykholohichna-dopomohaditiam-de-ii-otrymaty>
7. Психологічна допомога під час війни: практичні поради [Електронний ресурс] Міністерство охорони здоров'я України. Режим доступу: <https://ldn.org.ua/useful-material/shvydka-psykholohichna-dopomoha-pid-chas-viyny-porady-fakhivtsia/>
8. Як говорити з дітьми про війну: поради психологів [Електронний ресурс] ЮНІСЕФ Україна. Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/stories/how-to-talk-to-children-about-war>

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Одеса, 20-21 лютого 2025 року

Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова,
О. А. Галіцан, І.О. Бартенєва, О.П.Ноздрова, І.С.Артемьєва,
П.П.Кинєва.

Віддруковано з оригінал-макету
Підп. до друку 03.03.2025. Формат 60 \90\16
Папір офсетний. Друк різнографічний. Обсяг вид. арк. 1,5
Тираж 100 прим. Зак. №194
Віддруковано в копіривальному центрі «Магістр»
м.Одеса, вул.Мечнікова,36, тел. +38(063)890-82-36
Свідоцтво про реєстрацію №2670316784 від 30.12.2022 р.